

Гнаток Є. М.,
здобувач вищої освіти
спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна
Науковий керівник: Мирна О.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Відкритість економіки, розвиток ринкових відносин визначають характер змін в усіх сферах державотворення та, зокрема, стосуються місцевого самоврядування й територіального розвитку, тому гостро постає питання з приводу ефективності державного управління зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) та забезпеченості сприятливих умов для економічної стабільності в регіоні. Цілком очевидно, що державне регулювання зовнішньоекономічним комплексом України повинне ґрунтуватися на досліджених і достовірних даних з урахуванням інтересів центральної і місцевої влади, державних та недержавних структур.

Частка Київської області у загальному експорті товарів країни за 2018 рік становить 3,9 % (8 місце серед регіонів України) і випереджає сусідні з нею області, за винятком Полтавської області. За аналогічним показником імпорту товарів Київщина посіла 3 місце, залишивши позаду і сусідні області і регіони зі схожою структурою валової доданої вартості [1].

Географічна структура експорту товарів за останні 5 років зазнала суттєвих змін: частка країн ЄС зросла з 27,6 % до 41,3 % і є найбільшою у загальному обсязі експорту товарів, дещо збільшилась частка країн Африки з 6,6 % до 7,6 %, майже не змінилася частка країн Америки. У той же час

зменшилась питома вага країн СНД з 31,3 % до 18,9 %, яка у 2014 році була домінуючою у структурі експорту товарів, а також частка країн Азії з 31,0 до 25,1 відсотка.

За 2014-2018 роки частка імпорту товарів з країн ЄС зросла з 48,2 до 53,1 %, Азії – з 17,0 до 20,2 %, Америки – з 6,5 до 8,8 %, Африки – залишилася на рівні 2014 року. Разом з тим, частка країн СНД зменшилась на 12,7 % [2].

Серед країн ЄС у 2018 році найвагоміші імпортні надходження товарів здійснювалися з Німеччини – 15,4 % від загального обсягу імпорту, Польщі – 9,8 %, Нідерландів – 3,4 %, Литви – 3,2 %, Франції – 3,2 %; серед інших країн – з Китаю – 10,8 %, Російської Федерації – 7,9 %, США – 5,9 % та Білорусі – 4,3 відсотка [2].

У зовнішньоекономічному товарообігу Київської області імпорт товарів значно переважає обсяги експорту, що спричиняє негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу. Середній показник покриття імпорту експортом складає за останні 5 років 0,5.

Потрібно звернути увагу на те, що донині на регіональному рівні не створена нормативна база з питань регулювання ЗЕД. Немає відповідної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності, відсутні спеціальні програми розвитку імпортозаміщення, розвитку експортного потенціалу регіону. Крім того, у даному регіоні відсутній компетентний орган, який би міг надавати допомогу учасникам зовнішньоекономічної діяльності. Зараз окремі ряди функцій беруть на себе відділ зовнішньоекономічної діяльності, митниця, торгово-промислова палата, а надання такої допомоги є неосновною, а допоміжною послугою до їхньої головної діяльності. Слід зауважити, що із організаційної допомоги, а радше заходів підтримки, в регіоні використовують сприяння у форумах, ярмарках, виставках, конференціях, ділових візитах.

Тому головна проблема розвитку ЗЕД на регіону являється організаційна невизначеність і правова неопрацьованість багатьох питань в державному та регіональному законодавстві, що стосується організації зовнішньоекономічної діяльності.

Одним із шляхів удосконалення організаційних та економічних заходів підтримки і стимулювання учасників зовнішньоекономічної діяльності в Київській області пропонується введення пільгового оподаткування учасників ЗЕД [4] та створити при Департаменті економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації Центру підтримки регіональних учасників зовнішньоекономічної діяльності в компетенцію якого входить паспортизація учасників ЗЕД регіону та виконання консультативної, інформаційної та організаційної функції.

Найбільш дієвою і ефективною стратегією інтеграції, як Київського регіону, так й інших регіонів України у світову економіку має стати поєднання структурної перебудови економіки з її орієнтацією на активне зростання експорту і диференціацію його потенціалу [3]. Цього можна досягти шляхом подальшого загального поліпшення інвестиційного клімату і залучення інвестицій у відповідні галузі, удосконалення механізму стимулювання експорту та формування життєздатних конкурентоспроможних експортних виробництв. Ця стратегія включає такі важливі завдання, як поновлення і розвиток експортного потенціалу та істотне поліпшення структури експорту, раціоналізація імпорту, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на світовому ринку. Відзначимо, що у багатьох країнах державна політика тепер спрямовується на формування експорту капіталів із галузей, що занепадають (як засіб згорання цих галузей у даній країні і переміщення у економічно відсталіші регіони). Водночас стимулюється імпорт капіталу в ті високонаукові та високотехнологічні галузі економіки, які поки що недостатньо розвинені, але мають значній експортний потенціал. Одним з основних шляхів роботи на регіональному рівні є правове забезпечення і координація зовнішньоекономічної діяльності регіонів, формування регіональних програм її розвитку, створення підприємств з участю українського капіталу за кордоном. Першочергове завдання розвитку цих відносин на рівні області має бути спрямоване на формування умов, що сприяють розвитку експорту продукції, передусім високого ступеня обробки

(машинобудування тощо) і надходженню іноземних інвестицій в економіку регіону.

Література:

1. Державна служба статистики України: Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.10.2019).

2. Головне управління статистики у Київській області. Офіційний сайт. URL: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/index.php3?lang=1> (дата звернення: 05.10.2019).

3. Сисоєва Т.П. Аналіз передумов розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Київському регіоні. *Механізми підвищення ефективності управління функціонуванням економіки*: Зб. наук. пр. ДонДУУ. Серія „Економіка”. Донецьк: ДонДУУ, 2007. Т. VIII. Вип. 78. С. 126-133.

4. Сисоєва Т.П. Фактори впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності регіону. *Зб. наук. пр. Черкаського державного технологічного університету*: Серія: Економічні науки. Черкаси: ЧДТУ, 2007. Вип. 18. С. 194-197.